

# MAGYAR KURIR.

Nr. 16.

Indult Bétsből, Kedden, Augustus' 23-dikán, 1831.

B é t s.

Ó Felsőge a' Magyar Királyné három ezer forintot adatott által az Alsó Ausztriai Ts. K. Biztosságnak, melly az egészség állapotjára ügyel, hogy azon summa a' mostani veszélyel fenyegető időben a' szükségét szenvedők felségelésekre fordíttassék.

Egy néhány nap óta Bétsben is adták elő magokat olyan betegségek és meghalózasok, mellyek a' mostani idők fenyegető volta miatt a' Közönség között nyughatatlanságot okoztak, főképpen az által, hogy az e' féle hírek terjedvén nőttön nőnek, 's az elremítésig nagyobbítatnak. — Nevelte az aggódást az is, hogy azon lakóházak, mellyekben e' féle gyanús betegségek mutatták magokat elzárattak. — Mindazáltal, szoros megvizsgáltság után kitetszett, hogy a' kiütött nyavalya éppen nem a' veszedelmes cholera lett legyen, 's annál fogva a' lakások elzárattatása is megszűnt, 's így a' Közönség ezen tekintetben megnyugtatódott.

A' közelebb mult Vasárnap, Aug. 21-dikén innepelte itt a' Nemes Magyar Nemzet Sz. István Apostoli Magyar Királynak jeles innepét, ahoz illő pompával és szertartással, a' T. T. Kaputzinus Atyák Templomában, hol a' Fels. Magyar és Erdélyi Udvari Cancellariák Tisz-

ti Tagjai több Magyar Méltóságokkal együtt Nemzeti fényes öltözetekben jelentek meg. Az Egyházi Beszédet ezen alkalmatossággal N. Tiszt. Kis Pál Úr Győr Megyebeli Pap, és itt a' Ts. K. Theresianumi Nemes Akademiában a' Magyar Nyelvnek és Literaturának Professora tartotta, mellyben tiszta magyar előadással, és ellene mondhatatlan alapokra épített okoskodásokkal fejtegette ki mind azt, a' miből Szent Istvánnak a' Magyarok első Királyának Ditsősége időről időre kitündöklék. — Az Egyházi Beszéd után a' Nagy Misét Fő Tisztelendő Wagner Mihály, Prépost, Győri Kánonok és Ts. K. Udvari Pap Úr tartotta, ki mellett segédül az itteni Ns. Pázmáni Intézetből a' Nevendék Papság tett szolgálatot.

Frantzia Ország.

A' Moniteur Aug. 12-kén közli a' Főrendeknek, az Üléseket megnyitó Királyi beszédre készített Válasz-felírását, mellynek nevezetesebb pontjai a' következők: „Sire! A' Főrendek Kamarája, Felsőged' várakozásának megfelelőleg, siet bizonyossá tenni Felsőgedet azon egyenes és tellyes együttműködéséről, melly a' Felsőged' igazgatásának szükséges erőt ad arra, hogy a' Charta, a' Nemzet' kívánsága és a' Felsőged' ígérete szerént, Igazság legyen. Annak már-

DC

sok jó következései fejtöztek ki. Nevezetesen hogy a' Juliusi Revolutiókor felállított Politikai Rendet; az az ellen törekedőknek gonosz igyekezetek le nem rontotta, azt azon bánás módjának kell közönni, mellyet Felséged, a' törvényektől kezeibe adatott hatalomnál fogva ennekutánna is követni fog. Azokat a' törvényjavallatokat, mellyeket Felséged a' Constitutionalis Monarchiának jobban való megerősítésére készítettett, a' Főrendek Kamarája, minden tanátskozásai-ban szemei előtt tartani szokott gondossággal és tsendességgel fogja vizsgálás alá venni, a' nélkül, hogy valami előrehvelt velekedéstől engedné magát igazgatatni, minden figyelmét egyedül arra fogja függeszteni, a' mit a' Thronus állandósága, a' Nemzeti-Szabadság és a' polgári alkotmánnyal megegyező hatalomnak aránymérteke kívánnak. — Reményljük, hogy az idegen Nemzeteket szintűgy, mint Frantzia Országot terhelő Kereskedés-Krisisének, a' belső tsendesség fenntartására teendő jó intézetek, 's Felségednek, a' külső hatalmasságokkal való alkudozásai nem sokára véget fognak vetni. Illyen alkudozások, még pedig jó következéssel már valósággal is történtek. Az Ausztriai Tsászár nevezetesen ezeknek következésében vontak ki a' Római statusokból seregeit. Ezeknél fogva esmerete el Anglia, Ausztria, Burkús és Orosz Ország a' Belgák függetlenséget és Neutralitását, mindnyájan igérvén Felségeddel együtt annak őltalmazását. És ezt az őltalmazást szőlítolta mostanában fel a' Belgák Királya. A' mint a' környülállások kívánták, seregeink azonnal elindultak. Velünk együtt az egész Frantzia Ország helyben hagyja és dítserni fogja készségét és bátorságát a' Felséged Fijainak, kik, mint Felséged tselekedett, első haditetteiket a' Függetlenség és Szabadság őltalmazása-

ra fogják szentelni. Ezen környülállások között, azt hiszszük, hogy a' Belga várak leronttatása, köztünk és a' Belgák közt egyenetlenséget nem fog okozni. Hájösseregünk a' Tájó vizére való küldtetése tzeljának kivitele által, bátorságának és ügyességének újonnan szép jeleit adta. Bártsak hasonló szerentsés ki-menetellel birna Felségednek, a' több hatalmasságokéval egyesített igyekezeté, az Európát pusztítással fenyegető düg nyavalya terjedésének, és a' Lengyel Országban való vérontásnak megakadályoztatásában. Bártsak hathatósan bizonyítaná meg Felséged Frantzia Országának ezen ditső Nemzethez való indulatját az-zal, hogy azt bizonyossá tenné, Nemzetiségének, mellyet az idő és a' viszontagságok töle elraboltak, vissza nyeresé felől. Tsak így lehet azt a' köz békességet el érni, mellyre minden Igazgatásoknak szükségek van, és a' melly a' helytelen és költsönös bizodalmatlanság megszűnésével áll helyre. Felségednek erre (a' köz békességre) intézett törekedése minden alkalmatossággal nyilván való. Frantzia ország itt azt tsinálja, a' mit az Okosság és Méltósága parantsol, és nagy állhatatossággal várja azt a' szempillantást, a' mikor a' láthatárról, a' visszavonásoknak és a' háborúnak, az azt beborító fellegei eloszlanak. Telyes megelekedéssel értettük meg finantziánknek megnyugtató állapotját, nem külömben a' barátságának azon újkötelét, melly Frantzia Országot az Ejszak Amerikai egyesült Státusokkal szorrossabban kaptsolja öszve. A' mostanában tartott Emlékeztető Inneplések, felebresztették az egyetertésnek azon erzéseit, 's ezekből bizonyos az a' győzedelem, mellynek emlékezetére rendeltettek. Úgyan ez a' győzedelem bizonyos záloga mind azoknak a' győzedelmeknek, mellyeket mind belső mind külső ellensé-

geinken nyernénk. Ezek mellett keze-  
seink azok az egy szívből lélekből szár-  
mazott örömkiallások, mellyekkel Felsé-  
gednek minden lépései fogadtattak; azok  
a' Nemzeti Gárdák, mellyek tábori rang-  
ra merték; azok a' hadi seregek, mel-  
lyek a' mi ősi dítőségünknek örökösei,  
es a' mellyek azon feltétellel, hogy azt  
fentartsák, új Monarchiánk, és polgári  
alkotmánya eránt a' tiszteletet és szere-  
tet is szorosán öszvekölik.

A' Király erre való Feleletében, ab-  
ból származott nagy örömének és meg-  
elégedésének kinyilatkoztatásához, hogy  
az ő reménysegei a' Főrendekeivel an-  
nyira egyeznek ezt adja: „Pair Urak!  
Mevóltam győződve a' felől, hogy Fran-  
tzia Ország helyben hagyja azon gyors  
és hathatós rendelkezésem, mellynek tziel-  
ja a' volt, hogy Belgium' ellenséges meg-  
támadtatásának gátot vessek, hogy annak  
függetlenségét fenntartsam, és hogy te-  
kintetet szerezzek azon Nemzet' Neutra-  
litásának, mellyet Frantzia Országhoz  
olly sok kötések kaptsoznak. Az én Fi-  
jaim, kik mindenkor kívántak vitéz Se-  
regünk közzé állani, szerentséseknek  
tartják magokat, hogy a' hadban való  
előszöri megjelenések, olly dítő dolog  
óltalmazásáért történik; az én atyai szí-  
vemnek pedig édes öröm, azt látni, hogy  
az ő nagy igyekezeteket, polgár társaik  
igen nagyon betsülik. — De minde' mel-  
lett is, örömmel nyújthatom az Urak-  
nak azt a' jó fundamentomra épült re-  
ményseget, hogy ezen váratlan eset ál-  
tal Európa tsendessége, minthogy ve-  
lünk minden Hatalmasságok egyet érte-  
nek, megzavartatni nem fog.“

Monsban Aug. 9-kén költ magá-  
nos levél írja: hogy a' Frantzia seregek  
ma reggel jöttek be a' Belgák földjere.  
— útjokat külömbféle részekre vették.  
Az Orleani és Nemouri Hertzegek Mons-

ba érkeztek, hol a' Belga Tisztviselők-  
től igen jól fogadtattak.

A' Temps nevű Ujság Aug. 12 kén  
jelenti: General Lamarque es a' kül-  
ső dolgok Ministere General Sebastiani,  
kik mindketten a' Követek Kamarájának  
tagjai, tegnap előtt egy óra tájban Gyü-  
lésben voltak. Egyszer Gen. Sebastiani,  
Gen. Lamarque hoz megy 's vele beszél.  
Rövid beszélgetés után a' Szalát minde-  
nik oda hagyja 's Gen. Jacqueminot és  
Rumigny-tól kísértetve, az Eliséumi me-  
zön levő nagy sétáló helyre mennek. Itt  
vált az első kinyilatkoztatás; de a' melly  
hietően egyiknek sem tett eleget. Mert  
az oda gyült Ujság kívánók, Gen. Ru-  
migny-tól eltávozásakor ezt hallották:  
„Mindjárt hozok én fegyvert!“ Annaktá-  
vollétében Gen. Sebastiani elő-vez-  
egy írást, azt az ő vetelkedő társa és  
Gen. Jacqueminot előtt felolvassa. Gen.  
Rumigny félóra mulva vissza-jöven,  
útjokat a' Boulognai erő felé veszik;  
Gen. Lamarque a' maga kotsijában,  
Gen. Sebastiani pedig fiakeren. Itt  
mi történt? nem tudjuk. A' bizonyos,  
hogy szerentsére egyiknek sem lett sem-  
mi baja. Negyedfél óraker, mind a' La-  
marque kotsija, mind a' Sebastiani fia-  
kere vissza jött. Mindenik Generalis a'  
Gyülésbe megy, 's szokott helyét el fog-  
lalja. A' kettős hartznak a' sétáló-helye-  
ken híre futamodik. Némellyek, a' kik  
tsak a' Lamarque kotsiját látták vissza-  
jönni, azt állították, hogy Sebastiani el-  
esett, mások pedig, kik amazt nem, tsak  
a' Sebastiani fiakeret látták megtérni,  
Lamarque-ról erősítették, hogy a' baj-  
vívás helyén maradt. A' Gyülésből jö-  
vöktől azután nem sokkal megtudta min-  
den a' dolgot a' maga valóságában.

Az Algieri Dei Aug. 9-kén Livor-  
nóból Párisba érkezett:

## N a g y B r i t a n n i a .

London, Aug. 9-kén. A' Felsőháznak Aug. 5-kén tartott Ülésében Gróf Aberdeen a' Portugalliai dolgokról adja értelmét. Hoszszas beszédében, nem talál illendő szavakat; mellyekkel Don Miguelt és igazgatását magasztalja; Don Pedrót pedig és annak gonosz szándékát, 's az Anglus Ministeriumot, óltásárolja. Említést tesz, a' Frantziáknak a' minapi elégtétel' kívánása alatt fekvő titkos tzéjokról is, a' mit a' Gróf Ur ugyan elhalgat, de az echója Hertzeg Wellington kitalál: azt mondván, hogy a' Frantziák a' Tájó vizére azért küldötték hajós seregeiket, hogy azok a' Lisbonában lejendő Revolutionnak segítségére készen legyenek. Gróf Grey, az Aberdeen állításainak helytelenségét szokott módja szerint nyomós erősségekkel megmutogatván, utóljára kereken kimondja, hogy a' Gróf Motióját el nem fogadhatja.

Londonban Aug. 6-kán az öt hatalmasságok Követei Conferentziát tartottak. Aug. 7-kén harmadfél óráig tartó Cabineti-Tanátskozás volt, mellyben a' Miniszterek mind jelen voltak. Ez alatt az idő alatt oda gyűltek az Ausztriai, Frantzia, Burkus és Orosz Követek is, kik a' Tanátskozás után Lord Palmerstonnal még egy kevés ideig beszélgettek.

London Aug. 9-kén. London-derry a' Felsőházban a' Belgák és Hollandusok dolgát illető Documentumok felvételét ajánlja; erősen kikél a' Minisztereknek különösen a' belga Városokra nézve véghez vitt tselekedetek ellen, azt mondja, hogy ők magok adták azt az elsőseget, melly eddig Angliánál volt, a' Frantzia Ország kezébe; hogy ők áldozták fel Hollandiát, hogy örroknál fogva hagyták magokat vitetni Talley-

rand-tól, ki más Európai Státusokat is jártató kötélén hordoz. — Az alsóházban ugyan ezt hozta elő Vyvan. Lord Palmerston azt felelte, hogy hivatalos levelek küldöttek a' Hollandus Királyhoz, 's ezekszerént az alkudozások megújítottak, és így az előrealó vitátnak igen veszedelmes befolyása volna. De mind'e' mellett is a' Báró, motiójától el nem állott, és tsak abban egyezett meg, hogy annak feltételét más időre halasztja.

## B e l g a O r s z á g .

Lüttich Aug. 9-kén. A' Gen. Daine serege, Cortessem-nél (Yongern-től két órányira, a' Hasselti Ország úton tegnap egy ütközetet állott ki, a' melly után Gen. Daine főhadiszállását Tangern-be tette. Nem mondódik úgy, de azomba, azon Proclamatióból, mellyet Tielemans, a' Lüttichi Kormányozó kapott, nagyon hihető, hogy a' Cortessem-nél volt tsatának a' Belgákra nézve nem igen kedvező kimenetele volt.

A' Belga Moniteur Aug. 9-kéről, a' Hadi-Ministernek következő írását közli Lebeau Urhoz: Minister Ur! Ő Felsőge meghagyása szerént, adom tudtára az Urnak azt a' hírt, mellyet Ő Felsőge épen most vett Angliából, hogy a' Jáva szigetén lévő Seregek felkeltek, hogy a' Belgák, kik ott más Európaiak felett, legszámosabbak erőt vévén a' többeken, a' Belga Nemzet' nevében Igazgatást állítottak fel, mellynek magát az egész Sziget aláadta. A' Király azt kívánja, hogy az Ur Batáviába tüstént Agenst küldjön. Aerscho Aug. 8-kán 1851. Hanc Constánt, ideig való Hadi-Minister. — Ugyan az az Ujság írja: hogy állásunk minden nap jobb. A' Király Seregeink között van. Rendes katonáink száma

35,000-re megy, ezeken kívül vagynak a' Luxemburgi Önkéntesek.

Lüttich Aug. 10 kén. Ma 8 óra-  
kor érkezett meg Gen. Goethals és  
a' Maas-Armada Commandóját, Gener.  
Daine-től átvette. A' Király a' közép  
szeregnék Fejévé Brouckere Károly  
Urat tette. A' Lüttichi Igazgatás rende-  
lése szerént, a' várost, nagy siettséggel  
sántzokkal és más védelmező eszközök-  
kel készítik fel.

Antverpia Aug. 8 kán, General  
Chassé megizente az ott lévő Belga  
katonai tisztségnék, hogy a' Hollandus  
Igazgatás nem egyezvén meg, abban a'  
Fegyverszűnésben, mellyet ő ideig Gen.  
Belliarddal kötött; az ellenségeske-  
dést Aug. 9 kén estveli 11 órakor ismét  
elkezdi.

Löwen Aug. 10 kén. A' Hollandus  
Sereg ma reggel sietve St. Trond felé  
indult, és azt estve el is foglalta, Diest-et  
csak nem egészen üresen hagyván. Tzél-  
ja, úgy látszik, a' volt, hogy a' Maas-  
Armadát, mellyet már Gen. Georges  
megtámadott, két tűz közé szorítsa.  
Seregünk, a' Király vezérlése alatt, teg-  
nap egészen a' Diest vidékéig szagul-  
dozott. Nem sokkal azután jött ki az a'  
parantsolat, mellynek ereje szerént az  
sereg Aerschot-tól Löwenbe indult, a'  
hova az, a' Királyal és több Generálok-  
kal együtt estve meg is érkezett.

### H o l l a n d i a.

Haga Aug. 11 kén. Ő Felségéhez  
a' Táborból a' következő haditudósítás  
érkezett. Főhadiszállás Diest, Aug. 7 kén  
1831. Van szerentsém Felségednek je-  
lentenem, hogy főhadiszállásomat ma reg-  
gel tettem Diest-be. A' második Osztály  
előre nyomult és St. Truyen-nél áll. A'  
harmadik Osztály Herk-nél foglalt helyet.  
A' Gen. Cort-Heyliger serege Hausden-

ben van. Wilhelm, Oraniai Hertzeg,  
a' Sereg-Fővezére.

Haga Aug. 12 kén. A' külső Minis-  
ter a' Közstátusok két Kamarájának tit-  
kos Ülésével Aug. 11 kén közli 1) A'  
Londoni Conferentziának Báro Ver-  
stolk Soelen Urhoz Urhoz küldött  
levelét, mellyben az, a' Hollandiai Ki-  
rályt arra kéri, hogy a' Belgák ellen  
kezdett ellenségeskedéssel tüstént hadjon  
fel. 2) A' Hollandiai Ministernek felele-  
tét, mellyben az azt nyilatkoztatja ki,  
hogy az ő Constitutional Monarchája  
Király, és semmi más úton nem mehet,  
csak azon, mellyet a' Nemzet lelke és a'  
Kamarák megszentek. 3) A' hollandiai  
Ministernek berekesztő beszédét, melly-  
ben az a' Közstátusokkal, Frantzia Or-  
szágnak Hollandia dolgában való avatko-  
zását közli, és a' mellyet így végez: „Ha  
a' frantzia sereg Belgiumba be megy; a'  
Hollandusoké a' mi földünkre vissza  
húzza magát.

### O r o s z O r s z á g.

Aug. 4 kén a' Pétervári Ujság jelen-  
ti: A' Fejedelmi városban uralkodó nya-  
valya az Epemirigy, dühösségével na-  
ponként alább alább hágy. Ennek az ör-  
vendetes Változásnak okát leginkább ott  
kell keresni, hogy közönségesen minden-  
ki igyekszik magát a' környülállásokhoz  
intézett rendelkezésekhez alkalmaztatni,  
azokat szorosan megtartani, és tőle ki-  
telhetőképen kerülni mind azon okokat,  
mellyek, a' nyavalya egész ereje' kifej-  
lődésének alkalmatosságot adhatnának.  
Midőn az Epemirigy elkerülése végett  
kiadott rendszabások véghezajtását esz-  
közlő Biztosság, az említett dolgot kö-  
zönségessé teszi, egyszersmind parantsol-  
ja a' következő pontoknak szoros meg-  
tartását még továbbra is: 1) hogy kiki  
örizze magát a' meleg napokon, kivált

az azokat követő hűvös estvéken és éjszakákon való meghűléstől, 2) hogy senki a' munka vagy fürdés után, ha megizzadt, hideg italt ne igyék, a' tsupasz és nedves földre le ne feküdjék. 3) Az ételben és italban való mértékletlenséget minden távoztassa, tsak főtt és meleg; nyers és hideg ételt pedig ne egyék. 4) Mihelyt legelső jeleit a' nyavalyának valaki észreveszi, azonnal orvosi segédelmet keressen, — mert a' nyavalya erejét annak kezdetében, a' legegyszerűbb orvosságok is megtörhetik. — Később pedig a' leghatalmasabb eszközök is fogant nélkül valók ellene.

### Legújabb tudósítások.

Krakóból Aug. 17 kén. Varsóból nem jöhet semmi; mivel az Orosz seregek ahoz mind inkább közelítvén a' várost elzárják. A' mit a' fegyvernugvásról a' két tábor között beszéltek, be nem bizonyosodott.

Hollandia és Belgium. Az Oraniai Hertzeg győzödelmesen nyomult elő Löwenig. A' Belgák táborában nagy volt a' rendtelenség, a' zűrzavar. Löwen, a' hol Leopold Király fő hadi szállása volt, az ütközet után feladta magát Aug. 13 dikán. A' Belgák vissza húzták magokat Brüsszel felé. Löwenben 8 ezer rendes katonaságon kívül 20—30 ezer polgári gárda volt, de emezeknek sem fegyverek, sem hadi szereik, sem hadi fenytéljek, egy szóval semmi jele se volt, a' kinek fegyvere volt mind komandírozott, egyszerre kiabálta minden, előre, rajta! hátra! megállj! nagy volt egy szóval a' hű hó! — A' Hollandusoknak ellenben számos lovasságok, igen jó készületű ártillériájok volt; a'

Belgákét pedig forsponos lovak vonták. Illyen környülállások között Leopold Király hadi tanátsot tartatott, mellyben arról levén szó, hogy a' Frantzia seregek segítségét sürgetni kell, némellyek még ennek is ellene voltak; midőn a' Király ezzel vágta ketté; én akarom, és ennek engedelmekedni kell. — Ez alatt megérkeztek a' Kurírok az Oraniai Hertzeghez; kik között volt Gerard Fr. Marsall Adjutánsa is, hogy a' Frantziák 40 ezer emberrel bementek Belgiumba. Erre 24 órányi fegyvernugvás köttetett, hogy a' Hertzeg ez alatt a' dolog valóságát megtudván, seregeit Belgiumból azután vissza húzza.

### T s e h O r s z á g.

A' Prágai Ujság írja, Aug. 16 dikán, hogy Fels. Jó'sef Ts. Kir. Fő Hertzegnek Magyar Ország Nádorának Gyermekai István és Sándor Fő Hertzegek, Hermine és Ersébeth Fő Hertzegaszszonyokkal együtt az előtt való napon oda szerentsesen megérkeztek, és a' Kir. Palotába szállottak.

### E l e g y e s D o l g o k.

Egy tudományos Ánglus Újságban a' következő igen elmés jegyzést találjuk. A' szabadság — t. i. a' helyesertelemben vett szabadság, éppen olyan élet-eleve minden igaz politikai rendszernek, mint a' közönséges levegőnek élet eleve a' savany szerző (oxygenium). A' természet vizsgálók azt mondják, hogy ebben a' levegőben 1/5 rész savany szerző mellett, 4/5 rész olyan veszedelmes levegő neme van, melly egy minutumig szívdóván bé, az életet bizonyosan elöltja. Eből az arányból, egy ember, ki ko-

runknak díszje volt, azt a' közelkezést húzta: hogy az egészség, fenntartásának és az élet hosszabbításának nagy titka, az élet levegő' nevelésében, és a' halál-szerző rész' kissebbítésében áll. Próbát akarván tenni, készített egy olyan levegőt, mellyben a' savanyyszerző sokkal nagyobb mértékben volt, mint a' közönséges levegőben. Belső meglegedéssel szívta magába Davy Hymphry Úr, az elevenítő levegőt, melje feszült, vére sebesebben folyt, kellemetes tünetnyek bájolták meg szeméit. De csak hamar megváltozott a' levegőnek ereje. Vonogló mosolygás húzta felre ábrázatját, akarátja ellen mozogtak tetemei, oda lett eszmélése, csak azt a' kielégíthetetlen őstönt érezte, melly őtet, az érzéseket megbódító veszedelmes itallal való élésre serkenté, és a' próbatétel' felbeszakasztása nélkül, az eszelőséget sőt a' halált is, el nem kerülte volna.

A' szabadságnak egy bizonyos alkató része nélkül a' legjobban elrendelt Státus is, olyan lenne mint egy álló motsárostó. Mihelyt pedig ez az alkatórész, egyedül maga akar uralkodni, mihelyt azt a' törvényes határt által hágia, mellyet a' rend és a' törvény szabnak eleibe, az a' polgári-társaságot bizonyosan végromlásra fogja juttatni.

## M a g y a r O r s z á g.

A' Posonyi Ujság Aug. 19 dikén ezt írja: Ambár több idevaló lakosok mostanában igen elgyengítő hasmenésben szenvednek; mindazáltal általjában véve a' városban és minden külső városban is megnyugtató az egészség állapota. Ezen híradást a' Városi Orvosok Aug. 18-dikén adták ki.

Ugyan ezen Ujság levél szerént, a' Ns. Vármegye hivatalos jelentéséből kitetszik, hogy eddig 55 helységében ter-

jedt el Poson Vármegyének a' Cholera nyavalya; de még Aug. 15 kéig Posonyon kívül még a' többi ezen Megyében eső négy Királyi városokat, ú. m. Nagy Szombatot, Bazing-ot, Modort és Sz. Györgyöt is megkéméllette.

Budán Aug. 16 kán 802 beteg volt, meghalt közülök 15, jobban lettek 650-nen; de még terhes betegségben szenvedtek 165-ten.

Pesten ugyan ez nap a' Polgári betegek száma 73-mal szaporodott; meghaltak 46-tan; felgyógyultak 21-en; még betegeskednek 186-tan.

Esztergomi tudósításból olvasuk, hogy a' nyavalya, fájdalom! ott is kiütött Aug. 9 dikén, és a' szegénység között, mivel az szűk helyen kentelen sokad magával szorongani, nagy pusztítást tézen:

## Debreczen, Aug. 14-dikén.

A' Cholera nyavalya, valyon nem annak a' közönséges földindulásnak következése e', mellyel most Földünk küszködik? — — Hogy ezen gyanú támadt bennem, okaim ezek:

1-ször, Azok az érdeemes Írók, kik ezen Nyavalyát Doctori Szemekkel vizgálták, el nem mulasztották feljegyezni, hogy midőn a' Ganges mellett pusztított, öszve volt ez köttelve Földindulással, és ennek minden következéseivel, Zivatarokkal, Menydőrgésekkel 's a' t.

2-szor, Midőn Magyar Ország határára bėjött, a' Tisza kezdeténél, a' Cholerában, a' Szálon megholt embernek eltemetésekor, vették észre az emberek, hogy a' Tisza vize, melly ott tiszta szokott lenni, felvált zavarodva, és az okát ki nem tudták találni.

3-szor, Egyik érdeemes Doctorunk Julius elsőbb napjaiban Hajdú Dorogon lévén ezen nyavalyák orvoslása végett, onnan azt a' hírt hozta, hogy ott az



emberek általjában panaszoskodtak a' Levegő bűdösségéről, melly oly nagy volt, hogy Juhaikat is alig tudták miatta béhajtani.

4 szer, Itt nálunk pedig Debretzenben így kezdődött: Julius 24-dik napján délután, egy felleg kerekedett a' Város Éjszakai határán, nyári Napnyúgot és Észak között, melly először Napkeletnek tartott, azután megfordult Délnek; és a' Városnak Napkelet Északi részét tsapta; ez alatt a' terhes felleg alatt látszóttak több megszakadozott rongyos fellegek, sokféle színekkel, úgymint fekete, kék, szivárvány és egyéb színekkel; a' Pásztorok, ennek bűdösségét ki nem állhatták, orraikat bé fogták, Juhaik pedig mind megálván a' fellegre bámúltak. A' Juhászok között egy, kevés minuták után meg halt, és ott eltemették. Más nap Julius 25-kén meghalt közöttök egy másik Juhász is, meghaltak azok is, kik eltemetni segítettek, 's ekkor közönséges lett Városunkon a' rémülés! a' Juhászok között egy 18 esztendő Ifjú, 15 napig küszködött a' bűdös fellegből kapott nyavalyával, melly valóságos Cholera volt; ez, ezen esetet több ízben elbeszélte; ezen 15 nap alatt meg halt mellőle az édes Anyja, meghalt a' Chirurgus is a' gyógyíftotta, mind Cholerában, végre maga is. — A' Városnak éppen ebben a' részében ütötte ki magát a' Cholera is, és ezen helytől vonúlt dél felé; a' Város Napnyúgoti oldalának pedig még eddig inkább kedvezett.

5-ször, Ugyan ilyen bűdös felleg szagát érezte, a' többek között, a' Déli Határnál Strázsán lévő Polgárunk is: egy kis felleg kerekedett, úgymond, előtte, de a' melly hirtelen elmúlt, ha-

nem elmúltával olly bűdösséget hagyott maga után, hogy ötet ökröndözésre indította, mellyre mindjárt befogatván haza jött és magát orvosoltatta.

6-szor, Hogy Levegő egünknek baja volt, mutatja az is, hogy Julius 25-kétől fogva Augustus 7-kéig az egészséges emberek is, ámbár többnyire felleges volt, szüntelen izzadtak, az ételt nem appetitusból, hanem azért ették, hogy el ne gyengüljenek; és ezen két hét alatt a' legszárazabb Házakban is az eszközök és könyvek úgy megpenészesedtek, mint-ha egész esztendeig száraz nap nem lett volna.

Nem esmervén még Levegőegünk Chemica Operatioit, 's nem tudván mit fejthet ki a' földindulásból, méltán eredhetett bennünk ez a' gyanú; méltán lehet hát figyelmeztetnünk Tudósainkat az ilyen esetekre; és arra kérni, hogy ha a' már annyira elterjedett veszedelmes nyavalya kiütésekor Hazánkban több más helyeken is tapasztaltattak volna e' fele levegőégbeli jelenetek 's változások, azokat közre botsátani ne terheltetnének; mivel azok sok tekintetben tanúságra szolgálhatnának.

Itt már tsendesedett a' nyavalya dühe, ámbár még 80 és 90 közt van a' napi Halottak száma.

A' pénz folyamat Augustus' 22-kén;  
közép ár:  
A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 78  
Az 1820-béli sorsosok, 154 1/2  
Az 1821-béli hasonlók, 114 1/2  
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 37 for. keltek, mind Conv.  
A' Bank- Aktziák keltek 924 for. ton  
Conv. Pénzben.

---

Szerkesztető és Kiadó Márton József, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

---

Nyomtató: Nemes Haykul Antal, (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)